

მოსწავლის ბიბლიოთეკა

ეგნატი ნინოშვილი

ქრისტიანე
და სხვა მოთხრობები

გაკურ სულაკაურის
გამომცემლობა

შინაარსი

პალიასტომის ტბა.....	5
მონადირე.....	24
ჩვენი ქვეყნის რაინდი	34
განკარგულება	99
გოგია უიშვილი.....	108
კაცია და გუნება	131
მოსე მწერალი	141
ქრისტინე	184
სიმონა	250
„სხვამ რაც უნდა თქვას!“	312

პალიასტომის ტბა

(ამბავი შურული გლეხის ცხოვრებისა)

I

შურის დასავლეთის მხრის სოფლებისათვის ქ. ფოთს დიდი მნიშვნელობა აქვს: რაც რამ გასაყიდი აქვს ამ სოფლებს, ფოთში ჰყიდის; სასყიდელია და – კიდევ იქ ყიდულობს. როცა ამ სოფლების გლეხს გადასახადისთვის მიადგებიან კარზე და ფული კი არა აქვს, მაშინ ფოთია მისი თავდები: „მაცა, ფოთს ჩევირბენ, ამევიტან და მოქცემო“, – ეუბნება გლეხი „ზბორმ-ჩიკს“ ან ნაცვალს. დილიდამ სალამომდე მიდიან და მიდიან ფოთის გზაზე ქათმებით, ინდაურებით, იხვებით, ბატებით, ლომით, სიმინდით და, ვინ იცის, რით არა დატვირთული გურულები. ხეტყე ხომ აუარებელი ჩააქვთ გურიიდან ფოთს. ამიტომაც არის, რომ როცა ხმა გავარდება, „ფოთი ყრუვდება, სხვაგან გადააქვთო“ (ასეთი ხმა ხშირია გურიაში), ზემოხსენებულ სოფლის გლეხებს ჯავრით გული უსქდებათ. მაგრამ ამისთანა სარგებლობასთან ერთი სახიფათო რამაც სჭირს გურულების ფოთს მისვლა-მოსვლას: აღმოსავლეთის კარებთან, საიდანაც გასასყიდელი რამეებით გამგზავრებული გურულები უნდა შევიდნენ თავიანთის პატარა ვარცხლა-ნავეებით, სდგას ერთი მრისხანე მეკლიტული, რომელიც ხანდახან ისე გაჯიბრიანდება, რომ მთელის კვირაობით, გურულად რომ ვთქვათ, „აყურყუტებს“ აქ ფოთს მიმავალს მგზავრს; თუ ზაფხულია,

კოლოები სწევენ ქელესს ამ საცოდავის მგზავრის სისხლზე, თუ ზამთარი, სიცივე უხვრეტავს ძვალ-რბილს. მშრალი ადგილიც ძვირია (მთელი აქაური არემარე ჩალით დამოსილი ქაობია), რომ ცეცხლი მაინც დაინთოს კაცმა. მრისხანე მეკლიტული, რომელსაც მე მოგახსენებთ, გახლავთ „პალიასტომის“ ტბა, რომელიც თითქო შავ ზღვას გადმოუტყორცნია და დაუბარებია: „ნადი, აღმოსავლეთის მხრით, შენ უდარაჯე ქ. ფოთსაო“. თითქო შავ ზღვას უმზითვებია ამ პატარა თავისი ნათესავისთვის შფოთიანობა, გახელება, ადამიანის მტრობა. როცა ქარი ამოიჭრება, „პალიასტომიც“ გაშავდება, გაპირკუპრიანდება, წამოიქოჩრება, პირზე თეთრ დორბლს მოიყენებს და ცასა და ქვეყანას ჩაყლაპვას უპირებს ეს პატარა ვეშაპი. თუმცა დიდი არ არის ეს ტბა, თვალმახვილი კაცი მისი შუაგულიდან ადვილად დაინახავს იმის ჩალიან ნაპირებს, მაგრამ სიმარდე და ზნე კი შავი ზღვისა აქვს, შავი ზღვისა, რომელთანაც „პალიასტომი“ შეერთებულია გვარიანის მოგრძო და ფართო სრუტეთი.

„პალიასტომის“ შესახებ გურიაში არსებობს ერთი ლეგენდა: ეხლა რომ ტბაა, იმ ადგილას უნინ, თურმე, ხმელეთი იყო, ზედ ხალხი იდგა და ამ ხალხს „პავლიას ტომს“ ეძახდნენ. ერთ დღეს ხმელეთმა ძირს დაინია, ერთ ადგილას მინა გაირღვა, უცბად წყალი ამოვარდა დედამიწიდან და მთელი სოფელი დაფარა. აქაური ხალხიც და ყოველივე სულდგმული დაირჩო, მხოლოდ ერთმა დიაკვანმა მოასწრო, გაიტაცა მთავარანგელოზის ხატი, აიტანა ჯუმათის მთაზე და იქ შემდეგ ამ ხატს ეკლესია აუშენეს. ეს დიაკვანიც, გვარად დარჩია, დეკანოზად დააყენესო. ჯუმათის მთაზე ეკლესია (მონასტერი) დღესაც არსებობს. ხალხი, გვარად დარჩია, დღესაც ცხოვრობს სოფ. ჯუმათში და ბევრი მათგანი სასულიერო წოდებისაა, მაგრამ ლეგენდაში მოყვანილი ამბავი რამდენად მართალია, ამისი კი რა მოგახსენოთ. „პალიასტომის“ ტბა უფრო მის მახლობლად მდებარე მთებიდან

მონაწრეტსა და დაბლობში შეგროვებულ წყალსა ჰგავს, მინამ მინისძვრისაგან ამონახეთქსა, თუმცაღა შეუძლებელი კი არც ამ უკანასკნელშია რამე.

ხსენებული ტბა სამეგრელოს თავადს, დადიანს, ეკუთვნის და მეთევზე მეგრელები აუარებელ თევზს იჭერენ შიგ თავიანთი „ღრიფით“. თუ როგორ გამხდარა სადადიანოდ „პალიასტომი“, ამის შესახებაც ერთი ლეგენდარული ზეპირი გადმოცემა არსებობს გურიის ხალხში: ერთი რაღაც შემთხვევის გამო სამეგრელოს თავადს, დადიანს, თავისი ვაჟიშვილი მიუცია გურიის მპყრობელ გურიელისათვის მძევლად. გურიელს, მძევლის აყვანის შემდეგ, კიდევ მაინც რაღაც ეჭვი აუღია დადიანზე – მღალატობსო. ამიტომ ახალი წლის წინა დღეებში მოუჭრია თავი მძევლად აყვანილ დადიანის ვაჟისათვის, ჩაუდვია ეს თავი ყუთში და უთქვამს: ვინც ამას ახალ წელს, დილით, დადიანს მიუტანს, გლეხი იქნება – აზნაურობას ვუბოძებ და აზნაური – თავადობასო. ერთს გლეხს უკისრია მიტანა; შემჯდარა ცხენზე და სწორედ ახალ წელს, წირვაზე წასვლის დროს, მიურთმევია დადიანისათვის დაკეტილი ყუთი, – გურიელმა მოგართვაო. როცა დადიანს ყუთის გასაღები მოუთხოვია, გლეხს შემოუკრავს თავში ხელი: „ვაიმე, ნუხელ სხვაგან ღამე გავათიე და იქ დამრჩენიაო“. ამ სიტყვებით გლეხი მოხტომია ცხენს და გამოუნევია შინისაკენ, ვითომდა კლიტის მისატანად. როცა დადიანს დაუნახავს, ყუთის მომტანი გლეხი აღარ დაბრუნდაო, გაუტეხია ყუთი და უნახავს, რაც იდო შიგ – თავის შვილის თავი. ამაზე ატეხილა გურიელსა და დადიანს შორის ჩხუბი. უკანასკნელ, როგორც ყოფილა, მორიგებულან და დადიანს თავის შვილის სისხლში გურიელისაგან პალიასტომის ტბა აუღია.

„პალიასტომსა“ და გურიის სოფლებს შუა, რიგ-რიგად, უშველებელი ზოლებივით მდებარეობს ჯერ სოფლების ბოლოს, საყანე და საბალახო ადგილები, მერე დიდი, თუმცაღა ქაობიანი, მაგრამ სხვადასხვა ხეებით მდიდარი ტყე და უკანასკნელ,

ისლით და ჩალით დამოსილი ადგილი, რომელსაც გურულები ეწერს ეძახიან. კარგი სანახავია ეს ეწერი, გაზაფხულზედაც თვალის წარმტაცის სიმწვანით და შემოდგომაზედაც ჩალისფერი სიყვითლით; თვალს იტაცებს, მაგრამ კიდევ ატყუებს: იქ, სადაც თვალს ხავერდით მოფენილი ჰგონია არემარე, ჭაობსა და დამპალს წყალში გეფლება ფეხები. კარგი რამ არის ეს ეწერი მონადირისათვის მაშინ, როცა დასთოვს და გაჰყინავს: ველარსად ემალება მონადირის ძაღლებს აქ გამოდევნილი ღორი ან შველი. ტყესა და ეწერს ხაზავს აუარებელი პატარა მდინარეები („გურულად ნოყო“), რომლებისგანაც შესდგება ორი სანავო და სატივო მდინარე. ეს სანავო მდინარეები იწყება სოფლების ბოლოდან და ჩაერთვის „პალიასტომს“.

II

ქრისტეშობისთვე იყო. საშინელი ცუდი დარები დაეჭირა: ხან ჰქროდა და ხან წვიმდა, „ხოშკაკალს“ ჰყრიდა, ხან თოვლსაც ურევდა. როცა მოინმენდდა, ყინვა სწვავდა ყველაფერს. ბედნიერი ხალხი, ესე იგი მდიდრები, მამულიანები, უფროსები ამ დროს დაღულუნებულ თბილ ბუხართან ისხდნენ და სხვადასხვა შესაქცევარით იქცევდნენ თავს. მაგრამ მუშა გლესს, რაც გინდა, რა დარი იყოს, მაინც არ შეუძლია, მოისვენოს; გლესმა კარგად იცის, რომ მოსვენება და სატანჯველის მორიდება უარესს სატანჯველს შეახვედრებს და ამიტომ არასდროს არ ისვენებს, არც დარში და არც ავდარში, ეწევა უღელს, სანამ სიკვდილი არ დაახუჭინებს თვალებს. მიუხედავად იმისა, რომ, როგორც ვთქვით, საშინელი ცუდი დარები იდგა, „პალიასტომის“ ტბის მახლობელ ტყეებში გაისმოდა ცულების ხათქახუთქი და წამდაუნუმ – ხის ნაქცევისაგან, გრიალი, – მუშა გასეოდა ტყეებს და ამზადებდა ფოთს გასასყიდს ხეებს. მუშაობდნენ, ავდრის და

სიცივის მიუხედავად, დასველებულები, სიცივისაგან ხელ-ფეხ დანითლებულები; მუშაობდნენ მოუსვენრად და ღამით დაქან-ცულ-დაღლილები ეყრებოდნენ აქა-იქ ფარლალა კარვებში, ცეცხლის პირას, დასაძინებლად. ვისაც ნაბადი ჰქონდა, ეხვეო-და ნაბადში და უმეტესობა კი ისე გაუხდელად, სველის ტანისა-მოსით მიეგდებოდა დილამდე ნკნელის ლოგინზე და ხის მუ-თაქაზედ. ბევრს კარავში წვეთი და წვიმის წყალიც ჩადიოდა, რადგანაც მუშას ვერ მოეცალა ხეირიანად კარვის სახურავის გასწორებისათვის.

ტყე, რომელშიაც ეხლა მუშაობდნენ გლეხები, ერთ დროს ეკუთვნოდა სოფლებს, ყველა წოდების კაცი, ყველა, დიდი და პატარა, თავისუფლად თევზაობდა, ნადირობდა და მუშაობდა შიგ. მოდავე და მოცილე არსაიდან ჩანდა, იმას გარდა, რომ ხან-დახან ერთი სოფელი მეორე სოფელს დაედავებოდა: ესა და ეს ნაჭერი ტყე მე მეკუთვნის და არა მეო; ართმევდნენ ერთმანეთს დამუშავებულ ხეებს, უფუჭებდნენ ნამუშევარს, მაგრამ ბოლოს საქმე ისევ მორიგებით თავდებოდა. მერე კიდევ ასეთი შემთხ-ვევა ხშირი არ იყო – ოცს ან ათს წელში ერთხელ მოხდებოდა. მაგრამ უკანასკნელ, როცა ტყის სარგებლობა გაიგეს, გლეხების მონაწილე თავადაზნაურობამ მოინდომა გლეხების თავიდან მოშორება; ჯერ ნელ-ნელა დაუწყეს ღრინვა – გლეხს კანონის ძალით ტყე არ ეკუთნის, ტყე ჩვენიაო. – მაგრამ გლეხები ყურ-საც არ იხერტყავდნენ ასეთ ღრინვაზე. შემდეგ, რა ნელ-ნელა ღრინვით ვერას გახდნენ, თავადაზნაურებმა დაუწყეს გლეხ-ების დამუშავებულს ხეებს ტაცება. რასაკვირველია, წინდანინ უფრო ჯაბანს გლეხებს უბედავდნენ წართმევას, მაგრამ შემდეგ აღარც მძლავრებს დაერიდნენ. ეხლა კი გლეხებმა გაახილეს თვალი, დაუწყეს იმათაც სამაგიეროს გადახდა და ამ მხრით კიდევ გადააჭარბეს თავიანთს მოწინააღმდეგეებს. რადგან გლეხობა ბევრი იყო და მათ წინააღმდეგ ძალით ვერას გახდე-ბოდა, თავადაზნაურობამ მიმართა პოლიციას. დღეს ერთს

გლეს ადებდნენ ბრალს და აბარებინებდნენ პოლიციაში, ხვალ მეორეს, ზეგ მესამეს და ასე ამგვარად, პოლიციის საშუალებით აპირებდნენ მათს გადავენას ტყის მონაწილეობიდან. მაგრამ გლესობამ ეხლა სხვა ღონეს მიმართა, ისინი შეერთდნენ და სამუშაოდ თუ წასართმევად ერთად მიდიოდა ტყეში მთელი სოფლის გლესობა. თავად-აზნაურებისკენ გადამდგარმა პოლიციამ, რასაკვირველია, აქაც თავისი ხერხი იხმარა, – დააპირა გლესების დატუქსვა. მაგრამ „თავს დავიხოცთ და ჩვენს სარჩოს ხელიდგან ვერ გაუშვებთ, რაც უნდა გვიყოთ“, – იყო გლესების მხრით პასუხი. პოლიციამ სცადა კიდევ თითო-ოროლა თავკაცის გამოკლება გლესებისაგან და დატუსაღება, მაგრამ გლესები არც ამით იღებდნენ ტყის სარგებლობაზედ ხელს: „თუ გინდა სულ თითო-თითობით სატუსაღოში გამოგვალპეთ, ჩვენს ლუკმას მაინც პირიდან ვერ გამოვიღებთ“, – იმეორებდნენ ისინი. აქ მართლადაც პოლიცია ვერას გახდა და თავადაზნაურობამ მიმართა სამსჯავროს კარებს. აქაც კარგად მიდიოდა გლესების საქმე, რადგანაც თავადაზნაურობაში განხეთქილება მოხდა, ისინი ერთმანეთთან დავას მოუხდნენ და გლესებისთვის აღარ ეცალათ. თავადები საკუთრად ჩემობდნენ მთელ ტყეს, აზნაურები ამბობდნენ, რომ თითოეული თავადის ოჯახსაც იმდენი წილი აქვს ტყეში, რამდენიც თითოეული აზნაურის ოჯახსაო. აინენა საქმე თავადაზნაურობაში. რა რო საქმე ანენილი დაინახეს, ხაზინა და ეკლესიაც წამოყელყელავდა: იქნება ჩვენც დავიჭიროთ ამ მღვრიე წყალში თევზიო. ასტეხეს იმათაც დავა და ამტკიცებდნენ, რომ სადავო ტყე არც გლესებს ეკუთნის და არც თავადაზნაურობას – საეკლესიოა და სახაზინოაო. ისე დაიხლართა საქმე, რომ სამსჯავროებს მოსვენება აღარ ჰქონდათ იმისგან. ვინ იცის, საიდან არ გამოჩნდნენ ადვოკატები! ერთს ადვოკატს კი აღარ სჯერდებოდნენ მოცილეები, ორსა და სამს იყენებდა თითოეული მათგანი. მხოლოდ გლესები კი არას დაგიდევდნენ, დარწმუნებულნი, რომ, „თუ კალონი არსე-

ბობს ქვეყანაზე, ჩვენს წილს ტყეს ვერავინ ჩამოგვართმევს“, დამშვიდებით განაგრძობდნენ ტყით სარგებლობას. ძალით ვერც ერთი მოცილე ვერას აკლებდა და სამსჯავროში კი თავადაზნაურობის და ხაზინის აგენტის განცხადება, გლეხკაცს თუ არავისაგან შეუსყიდია და დოკუმენტი არა აქვს, ისე უძრავი ქონების დასაკუთრება არ შეუძლიაო – სამსჯავრომ არ მიიღო: ათის წლის სარგებლობა სრულიად საკმარისია, რომ უძრავი ქონება მოსარგებლემ დაისაკუთროს, რა წოდებისაც უნდა იყოსო, – იყო სამსჯავროს მხრიდან პასუხი. მოცილენი რა დარწმუნდნენ – საქმე ძალიან არეულ-დარეულია, სამსჯავროში საქმეს ბოლო აღარ ელება და გლეხებსაც ტყის მონაწილეობიდან ადვილად ვერ გავდევნითო, ხრიკს მიმართეს: დაუფაცურდნენ გლეხებში განხეთქილების ჩამოგდებას. თავადები თავიანთს ნაყმევებს ეუბნებოდნენ: „თქვენ არ გეუბნებით უარს და სხვისი რა დარდი გაქვთ, ტყუილა ან თქვენთვის რად ჰკარგავთ ტყეს, ან ჩვენ რად გვიკარგავთ! მოგვინყვეთ ხელი, გავდევნოთ სხვა მონაწილეები და მერე ჩვენ გავიყოთ ტყეო“. ამასვე ეუბნებოდნენ აზნაურები თავიანთ ნაყმევებს, ამასვე ეუბნებოდა ხაზინა და ეკლესია სახაზინო და საეკლესიო გლეხებს.

უმნიშვნელოდ არ ჩაიარა ამ ხრიკმა: დაინყო ნელ-ნელა რღვევა გლეხების ერთპირობამ; ზოგი თავადებს ეკედლებოდა, ზოგი – აზნაურებს, ზოგი – ხაზინას. დარჩა მცირე ნაწილი გლეხობისა თავისთვის. მაგრამ რაღა დარჩენა იყო იმისთანა დარჩენა! ის გლეხები, რომელთაც მათ უღალატეს, ილაჯს უწყვეტავდნენ თუ ხის წართმევით, თუ ცრუ მონაწილეთ. ისე თვე არ გავიდოდა, რომ ამათ შორის თავ-პირის მტკრევა არ მომხდარიყო. ვინ იცის, რა ღონეს არ ხმარობდნენ ერთმანეთის დასალუპავად! ჩუმად ცეცხლს უკიდებდნენ ერთიმეორის სახლ-კარს და ცეცხლს აბუგვინებდნენ ვაი-ვაგლახითა და ოფლით მონაგარს სარჩო-საცხოვრებელს. გზებზე თოფით უხვდებოდნენ და ჩუმად ჰკლავდნენ ერთმანეთს; ცილს უგონებდნენ და

სისხლის სამართალში აძლევდნენ. თავადაზნაურობა, რომელმაც ასე გადაჰკიდა ერთმანეთს გლეხები, გულში იცინოდა და თავის საქმეს იკეთებდა. გადაბირებულ გლეხების შემწეობით და ცრუ მონაბოთით ბოლოს იმათ მოიგეს საქმე დანარჩენის გლეხებისაგან და ეხლა დაუნყეს საჩივარი ზიანის, ტყის ბაჟის და სამსჯავროში ნახარჯის შესახებ; ესეც მოიგეს, ჩაუყენეს გლეხებს ბოქაული და სულით ხორცამდე, რაც კი ებადათ, სულ ვალში გაუყიდეს. ცრემლები გადმოგცვივოდათ, როცა სახლს, ბელელს, საქონელსა და სხვას აცლიდნენ გლეხებს ხელიდგან და ცარიელს ჰყრიდნენ ცა-წმინდის ქვეშე!

გლეხები ხომ მოიშორეს თავიდან, ეხლა თავადაზნაურობას დარჩა მოცილედ ხაზინა და ეკლესია. რომ ესენიც მოეშორებოდათ, საჭირო იყო იმათი (თავადაზნაურობის) ერთმანეთში მორიგება. მორიგდნენ კიდეც. მორიგების შემდეგ მათი საქმე კარგად წავიდა: ხაზინასა და ეკლესიისაგან ტყის საქმე მოიგეს. ის გლეხებიც, რომლებიც გადაბირებული ჰყავდათ და ვითომც ტყეში მონაწილედ ცნობილობდნენ, პირში ჩალაგამოვლებული დასტოვეს და უბაჟოდ ერთს ღერს წკნელსაც არ აჭრევიდნენ.

აი, ეს ტყე იყო, რომელშიაც დღეს გლეხები ხეებს თლიდნენ ფოთს წასალებად. დამზადებულის ხისაგან ნახევარი ტყის პატრონებისთვის – თავადაზნაურებისთვის – უნდა ჩაებარებიათ ტყის ბაჟში. იმ დროისა, როცა გლეხებსაც საკუთარი წილი ჰქონდათ ამ ტყეში და ბაჟს არავინ ახდევინებდა, მხოლოდ გლეხების მიერ დარქმეული სახელებილა შერჩენოდა ადგილს და წყლებს, მაგალითად, „მჭედელაის სალობი“, „საფარონე“ და სხვ.

III

ერთი „ნოყოს“ პირზედ იდგა კარავი, რომელსაც ზედ ეტყობოდა, რომ მარჯვე და მოხერხებული მუშაკაცის ხელს გაეკეთ-

ებინა: კარგის წკნელით მაგრად დაღობილი, ზედ ფიცრის კარი, რაც შეიძლება, ისლით კარგად დახურული, აქეთ-იქით სუფთა წკნელისაგან დანწული, ტახტისებურად გაკეთებული საწოლი, – ერთი სიტყვით, მთელ ამ ტყეში იშვიათი იყო ასეთი კარავი. ეს კარავი ეკუთვნოდა გლეხს ივანეს, რომელიც თავისის თექვსმეტის წლის ვაჟით, ნიკოთი, ჩამოსულიყო და მუშაობდა ტყეში. ივანე ორმოცდახუთი წლის იქნებოდა. ის იყო საშუალო ტანისა, ბეჭებგანიერი, სწორის, სასიამოვნო შესახედავის პირისახისა, რომელზედაც სიმამაცე და გამბედაობა ემჩნეოდა. ივანე ღიდად წვრილშვილი კაცი იყო – ჰყავდა ორი ვაჟი და ხუთი ქალი. ამათში უფროსი ნიკო იყო: ნიკოს შემდეგ გასათხოვარი ქალი და დანარჩენები ისე მცირეწლოვანნი, რომ ჯერ, ჭამის გარდა, არაფრის გაკეთება არ შეეძლოთ. რომ ოჯახი და შვილები ერჩინა, ივანეს მხრით მოუსვენარი შრომა იყო საჭირო. აი, ამ მოუსვენარ შრომას უნდა მიენეროს, რომ ივანეს წვერ-ულვაში ისე ჰქონდა გათეთრებული, როგორც ორმოცდაათი ან სამოცის წლის კაცს შეჰყვების. თუმცა ივანე მოხუცობას არ იმჩნევდა, მხნედ და ჯანინანად გამოიყურებოდა, მაგრამ ხანდახან კი წამოსცდებოდა ის, რასაც თავისთვის ხშირად ფიქრობდა: „თავს არ ვუტყდები, თვარა მოვხუცდიო“. მეზობლებში ივანე პატივცემული იყო თავის ქკუის, პატიოსნების და სიმარჯვის გამო. რადგანაც ოჯახს შედარებით გვარიანად და კარგად ინახავდა, მეზობლებს ისიც ეგონათ, რომ ივანეს ვაჟკაცობის დროს შენაძენი ფული აქვს შენახული და გაჭირვების დროს ცოტ-ცოტაობით ხარჯავსო. ცულის ხმარება ივანემ კარგად იცოდა და ამიტომაც ხშირად გაიგონებდით ტყეში მომუშავე მუშებში: „ძმავ, ხეები ივანიკას რომ აქ, იმას ჰქვია, დურგალის გათლილს ჰგავს! რა გასაკვირალია, რომ იი კაი ფასათ გეყიდოს!“. ამ წელს ივანემ მეტადრე ადრე დაიწყო მუშაობა და კარგა ბლომდაც დათალა ხე, რადგანაც ცოტაოდენს ნიკოც ეხმარებოდა. საღამოობით ივანე ნიკოს ადრე გამოუშვებდა ვახშმის გასაკეთებლად და

თითონ კი დაბნელებამდე მუშაობდა. მერე, როცა დაბრუნდებოდა კარავში, მოუჯდებოდა ცეცხლს: დაიტეხდნენ მამა და შვილი „ჩახანაში“ გამომცხვარს მჭადს, თუ ხსნილი იყო, ხმელს ყველს მიაჭმევდნენ ზედ, თუ მარხვა – „სუნელს“, ივანე ხან თევზსაც იჭერდა, გარეულს ღორსაც ჰკლავდა (ივანე კარგი მონადირე იყო), თუმცაღა კი ძლიერ უჩიოდა: „გამეილია ამ დასაქცევ ტყეში ყოლიფერი. უნინ დილიდან საღამომდე რომ „სამძირს“ (უძალლოთ ერთის კაცის ნადირობა) წავსულიყავი, ირემს გავაგორებდი, თებზით ნავს დავლაღავდი! ახლა ირემი ქე მოისპო, თებზი წყალში გამეილია! ერთი კვირე უნდა სდიო და კიდევ კაი ბიჭობაა, ერთი ჭვირთი თებზი ან ხორცი იშოვნო კაცმაო“.

ერთს საღამოს ივანე ადრე დაბრუნდა კარავში და დიდხანს ესაუბრა თავის ნიკოს:

– იცი, ბიჭო ნიკო, ღმერთმა თუ ხელი მოგვიმართა და აფერი გამოგვეკრა, ავათმყოფობა ან რამე, წრეულს ძაან საქმეს ვიზამთ, ძაან დავთაღეთ ხეები! იი ციცაის „მგვზითი“ რომ არ მქონდეს საყიდლად, ამ ხეების ფასით მეზატონესაგან მინას დევიხსნიდი, თავს გვევითავისუფლებდი. ჰეი, ერთი იმ „ნადელის“ გადასახადს მომაშორა და მომკლა, აღარ ვჩივი! მეზობლები სულ იმას მიჩივიან: „შენისთანა შეძლებული ვინ არის, თავს რეზა არ ითავისუფლებო“. ჰგონიან, რომ ფული მაქ. თავი გვევითავისუფლო და ცოლ-შვილი შიშველ-ტიტველი დავყარო, ამას ვერ ვიზამ და ისე ყოლიფერს აღარ ეყო ერთი კაცის მკლავი. წრეულს იმ ციცაის გათხოვას მოვრჩები... იი დასაქცევი, თლათ წახდა დროი! ვაჭარ ურიასავით მარტო ფულისკენ უჭირავს ყველას თვალი, მონიფულს კაცს მაქამდულა გული აღარ უძგერის მკერდექვეშ. ჩემ შვილობით არ ვიტყვი და ჩემი ციცაი, მათი, რომ უნინდელს დროში ყოფილიყო, „მგვზითი“ კი არა, პირაქეთ დეიხარჯოდნენ იმის ცოლათ შერთვაში. ჩვენ მუხურში იმისთანა ქალი ორიც არ მეიძებნება. ახლა მისი წონა „მგვზითი“